

УДК 811.111'373:070

Кузнєцова І. В.¹, Бакута Л. Р.²

¹ канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ГФз-311м НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ МЕТЕОНІМІВ В АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТАХ ЗМІ

Одним з основних призначень мови є її використання для передачі інформації суспільству. Інформація, що кодується за допомогою мови, перетворюється на знання; знання передаються від покоління до покоління, тим самим забезпечуючи наступність суспільних засад. Так, мова є найважливішим способом формування та існування знань людини про світ. Відбиваючи у процесі діяльності об'єктивний світ, людина фіксує у мові результати пізнання навколишнього світу.

Сфера погодних явищ має універсальний характер для всіх культур та націй. Погода ідентифікується людиною протягом усього життєвого шляху, впливаючи на її самопочуття, настрої та різні аспекти життя, такі як робота, сільське господарство, дозвілля, транспорт та ін. Іншими словами, погода визначає умови існування суспільства, задаючи свої правила. Цими обставинами продукується необхідність аналізу та вивчення феномену метеонімії, оскільки вона займає впливове місце у національній культурі та картині світу, характеризується високою значимістю та об'єктивується у мові та комунікативній діяльності за допомогою великої кількості лексичних одиниць.

У процесі сприйняття та пізнання людиною навколишнього світу ми не тільки вивчаємо погодні явища, а й описуємо та оцінюємо їх. Всі ці знання відображаються у мові за допомогою особливих одиниць – метеонімів. Під

метеонімами розуміються лексеми, що характеризують стан і будову атмосфери, теплообіг і тепловий режим в атмосфері та на земній поверхні, вологообіг в атмосфері та на земній поверхні, рух атмосфери та її частин, а також електричні, акустичні та оптичні явища в атмосфері. Також розуміємо під метеонімом певну лексичну одиницю, яка позначає зміни погоди та її елементів – температури, вологості, тиску, атмосфери, хмарності, опадів, сонячного сййва, вітру, грому, грози, дощу, блискавки, снігу, туману, тощо. Погода є важливим складником природи. Саме з її станом тісно пов'язана діяльність людини.

Метеоніми дуже яскраво виявляють свої образно-метафоричні можливості, особливо під час опису емоційного життя. Так, ідентифікують такі лексико-фразеологічні групи, одиниці яких здійснюють образно-метафоричне уявлення емоцій та почуттів людини: радість: *a sunlike creature* – світла (промениста) істота; сум (сум): *gloomy mood* – похмурий настрій, похмурий погляд; розчарування: *as if poured with cold water* (або *poured*) – холодною водою обкотити (облити) голову, у значенні «сильно розчарувати, позбавити (кого) надії»; гнів: *hurling thunder and lightning* – метати громи та блискавки експресивно-іронічне розпикати, вичитувати будь-кого (частіше без достатніх причин, підстав); розташування, приязнь: *warm words* – теплі слова, *warm meeting* – тепла зустріч, *hot kiss* – жаркий поцілунок, *hot love* – жарке кохання; холодність: *roll an icy look* – окатити крижаним поглядом, *blew cold* – повіяло холодком; سرما: *frost on the skin beats* (pierces) – мороз по шкірі б'є (продирає); здивування: *as thunder struck* – як громом вразило.

Проаналізувавши англомовні тексти ЗМІ, можна ідентифікувати метеоніми, які виявляють різну фразотвірну активність у публіцистичному тексті. Це говорить про високий ступінь важливості погодних явищ у лінгвокультурі. Найчастішими виявилися метеоніми «*sun*», «*weather*», «*cold*», «*rain*» та «*snow*»: «*know enough to come in out of the rain*»; «*take a rain check*»; «*it's raining pitchforks (and hammer handles)*»; «*head in the clouds*»; «*be on ice*».

Метеонім «*sun*» превалував у досліджуваному матеріалі – близько 50 % від загальної кількості опрацьованих одиниць. Аналіз матеріалу показав, що у публіцистичному тексті широко використовуються фразеологізми з компонентами-метеонімами, стилістично збагачуючи його. Фразеологічна одиниця «*place under sun*» означає: 1) міцне, високе становище у суспільстві; 2) декларація про існування. Відповідно до семантико-граматичних класів, ця фразеологічна одиниця є предметним фразеологізмом, що демонструє прагнення успіху, щастя, благополуччя.

Деякі метеорологічні явища є відсутніми в мові перекладу, при перекладі назв атмосферних явищ є неточності: *cyclone* (область низького

тиску, баричний, область зниженого тиску); *tsunami* (стихійні гідрометеорологічні явища); *squally increased wind* (погодне явище, при якому відбувається раптове різке посилення вітру) тощо.

Отже, розглядаючи роль метеонімів в англомовних текстах ЗМІ, вдалося встановити, що метеоніми мають різну фразотвірну активність та використовуються у фразеології. Найбільш частотним є метеонім «sun». Це явище знаходить широкий та всебічний відбиток у публіцистиці. Можна ідентифікувати велику кількість прислів'їв та приказок, утворених за допомогою метонімії: «*small rain allays a great wind*» – малий золотник, та дорогий; «*to buy for a song, to save money for a rainy day*» – збирати гроші на чорний день; «*it never rains but it pours*» – прийшла біда – відчиняй ворота; «*rain before seven, fine before eleven*» – весна та осінь на пегій кобилі їздять (про мінливу погоду).